

Editorial

„Legea antilegionară” – numele impus de dezbaterile publice – mai precis, Legea nr. 217/2015, a fost vedeta dezbaterilor legislative din vara anului 2015, deși nu a introdus la nivel normativ vreun element esențial nou. Ea amendează O.U.G. nr. 31/2002, începând cu titlul, care acum privește „interzicerea organizațiilor, simbolurilor și faptelor cu caracter fascist, *legionar*, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid contra umanității și de crime de război”. La acest punct, intervenția constă în adăugarea cuvântului *legionar*. Principial, nimic relevant, căci legionarismul face indiscutabil parte din categoria mișcărilor fasciste, mobilizări de masă dedicate unei renașteri culturale având la bază idolatrizarea națiunii. Legionarii „combinau asasinatul politic, violența stradală și discursul antisemit cu naționalismul romantic, simbolismul religios și proiectele caritabile” (R. Clark, *Sfânta tinerețe legionară*, Ed. Polirom, 2015), deosebindu-se de alte „fascisme” europene doar prin rolul remarcabil acordat credinței ortodoxe și străniului cult al morții (deloc creștin). Inițiatorii legii erau conștienți de includerea Mișcării legionare între formațiunile fasciste, dar încercau prin proiectul propus să răspundă dificultăților apărute în aplicarea ordonanței de urgență. În fața judecătorilor, acuzații câștigaseră deseori reclamând o distincție fascist-legionar.

De altfel, în faza de proiect, Mișcarea Legionară a reiterat ce spusese în momentul adopției O.U.G. nr. 31/2002: formațiunea „nu intră sub incidența acestei ordonanțe. Ideologia ei nu este nici fascistă, nici nazistă, nici xenofobă sau rasistă. Mișcarea Legionară actuală a funcționat și funcționează în România de după decembrie '89 în deplină legalitate, fără să încalce vreo lege a țării. Nici un membru al ei nu a suferit vreo condamnare penală și, cu atât mai puțin, nu a fost acuzat sau condamnat pentru acțiuni extremiste. Dar pe noi, legionarii, ne îngrijorează caracterul discriminatoriu, anticonstituțional al acestei ordonanțe”.

În faza dezbaterilor asupra proiectului de lege, au fost puține voci care au mai luat poziții publice pro sau împotriva proiectului de lege. La 22 iunie 2015, Octav Bjoza, Președintele Asociației Foștilor Deținuți Politici din România, a solicitat „cu fermitate” introducerea în textul propus spre legiferare referirea la comunism și condamnarea lui alături de fascism, nazism și legionarism. Argumentul său: „Cea mai mare suferință a poporului român a fost aceea produsă de către regimul comunist, suferință ale cărei limite n-au mai fost atinse în nici una dintre țările europene foste comuniste”.

Ampla dezbateri care a urmat de abia după adoptarea Legii nr. 217/2015 și intrarea ei în vigoare la 30 iulie 2015, a urmat cele trei motivații enunțate deja: O.U.G. nr. 31/2002 trebuie amendată pentru a a-i asigura aplicabilitatea; legea antilegionară ar trata incorect legionarismul, prin includerea lui în categoria fascismelor; o astfel de lege ar fi trebuit să condamne, în aceeași termeni, organizațiile, simbolurile și faptele cu caracter comunist și promovarea cultului persoanelor vinovate de a fi susținuți, răspândiți și aplicați comunismul în România și în lume.

Ar fi de adăugat că preocuparea pentru transformarea O.U.G. nr. 31/2002 într-o normă eficace de combatere a ideologiei fasciste și a cultivării memoriei acesteia a dus la includerea în legea antilegionară a unei definiții a Holocaustului cu referire la teritoriile din vremea

războiului celui de-Al Doilea Război Mondial care cădeau în jurisdicția statului român la acel moment. Semnalăm că definirea Holocaustului pe teritoriul României ca persecuție sistematică și anihilare a evreilor și a romilor, care cad în responsabilitatea statului român în perioada 1940-1944 ridică întrebări de detaliu care nu pot fi subiectul unui editorial.

Simpatizanții unui grup important de formațiuni care cochetează cu neolegionarismul au considerat legea condamnată „de către orice român” vorbind despre caracterul ei nedrept: „Nu-i condamnați încă o dată pe foștii deținuți politici! Nu-i batjocoriți pe sfinții închisorilor! Nu rescrieți istoria după calapod comunist!” (a se vedea revista neolegionară „Rost”).

Tema necesității de a condamna comunismul alături de fascism, nazism și legionarism a implicat multe persoane publice, care s-au exprimat în ziarele naționale și revistele culturale. Amintesc, datorită intensității lui, articolul publicat de către autoarea serialului „Memorialul durerii”, Lucia Hossu Longin. Pentru publicistă, legea antilegionară ar reprezenta „produsul unor minți răătăcite, care se întorc se întorc la o legislație stalinistă, represivă!”. Argumentele ei au luat forma unor întrebări: unde văd inițiatorii legii, recrudescența fenomenelor fasciste, legionare, rasiste, în România?; să fie oare o primejdie pentru societate că se mai adună câțiva bătrâni legionari și își comemorează morții din închisori?; că un partid înființat legal mai oferă imaginea stridentă a unor tineri care practică salutul legionar?; de ce nu este incriminată teroarea comunistă?; de ce numai pe cea legionară, care a durat un interval scurt de timp, iar autorii ei și-au primit judecata?; cum să ne bazăm pe sentințele anilor 1945-1960 date de tribunalele poporului, recunoscându-le „viabilitatea”?; oare putem face abstracție că Securitatea și justiția comunistă foloseau, pentru 80% din cazuri, eticheta de legionar, fascist, chiar dacă nicio probă nu susținea vinovăția, dar de care aveau nevoie ca să rețină, torturzez și să condamne?

În sfârșit, o preocupare larg exprimată a fost pericolul ca legea să ducă la interdicția tratării libere, eventual elogioase, a unor personalități exponențiale care au scris texte cu conținut legionar și și-au exprimat, la un moment dat, simpatia pentru Mișcare – cazuri precum Mircea Eliade, Constantin Noica sau Emil Cioran.

Astfel de temeri au fost întărite de gafa Ambasadei României din Slovacia care la câteva săptămâni de la intrarea în vigoare a Legii nr. 217/2015, a anunțat Primăria din Brezno că nu este de acord să dea unui pod, numele poetului Ion Țugariu, care și-a pierdut viața în luptele menite să alunge, de pe acest loc strategic, trupele naziste. Personalul Ambasadei a invocat faptul că Ion Țugariu făcuse parte din Mișcarea legionară – ceea ce de altfel era fals, deși scrisese poezii pro-legionare.

Este surprinzător că dezbaterea Legii nr. 217/2015 și a normei amendate, O.U.G. nr. 31/2002, nu a ajuns la tema centrală: cum să le judecăm prin perspectiva valorilor și drepturilor referențiale ale democrației, care sunt libertatea de gândire și conștiință, libertatea de exprimare și libertatea la asociere?